

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЬНО-МОДУЛЬНОГО ЗАНЯТТЯ З МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.

Дубінін С.І., Ваценко А.В., Пілюгін В.О., Рябушко О.Б., Улановська Н.А.

Вищий державний навчальний заклад

«Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Серед актуальних проблем якісної підготовки майбутніх фахівців, які навчаються за спеціальностями «Лікувальна справа» та «Педіатрія», помітне місце займають питання оптимальної організації контролю й оцінки знань, умінь і навичок (ЗУН) із навчальних дисциплін, визначених галузевими нормативними документами. Особливої гостроти вищевказані питання набувають у зв'язку з переглядом цілей навчання та змісту освіти на сучасному етапі - в умовах навчання за кредитно-модульною системою.

Система організації навчального процесу ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання і залікових освітніх одиниць (залікових кредитів) вона має суттєві переваги: навчальний процес старанно проектується, розробляються чіткі методичні рекомендації, навчальна програма поділяється на розділи (модулі), самостійна робота становить не менше половини загального обсягу, студент самостійно організовує і планує свою роботу, проводить самоконтроль і самооцінювання рівня засвоєних знань, впроваджується індивідуальне навчання шляхом виконання окремих індивідуальних завдань і надання консультацій із кожного навчального елемента змістовного модуля.

Велике значення має також використання сучасних методів контролю знань і насамперед - тестового. Це особливо актуально нині, коли обмеженість часу не дозволяє повною мірою здійснити контроль знань студентів традиційними методами. Посилена увага звертається на контроль кінцевого рівня знань студентів, методику й організацію його проведення. Об'єктивність і вимогливість викладача великою мірою визначають ставлення студента до дисципліни в цілому.

Узагальнення зарубіжного досвіду і передусім досвіду країн, які приєдналися до Болонського процесу, в контексті особливостей організації навчального процесу та оцінювання роботи студентів дає підстави для певних висновків, відносно форм організації навчального процесу. Вищі навчальні заклади велику увагу приділяють запровадженню комплексних систем оцінювання знань, які спрямовані на диференціацію рівня знань студентів і повинні реагувати навіть на невеликі коливання глибини засвоєння матеріалу кожним студентом; забезпечувати методично однаковий підхід до оцінки якості навчання студентів і як результат - забезпечувати об'єктивність діагностики знань, соціальну справедливість по відношенню до основного суб'єкта освітньої діяльності - студента.

На наш погляд, проведення модульного контролю можливе у двох формах, письмовій та письмово-усній, причому письмовий компонент обов'язковий і полягає у виконанні контрольних завдань. У контрольні завдання входять обов'язкове знання лекційного матеріалу, розв'язування задач і теоретичні питання. У разі письмово-усної форми проведення модульного контролю після письмового компоненту в цей же день проводиться індивідуальне обговорення результатів виконаних завдань.

Рейтинг - це оцінка, чисельна характеристика якого-небудь якісного поняття. Звичайно під рейтингом розуміється "накопичена оцінка", або "оцінка, яка враховує передісторію". Прийнято й такий термін - індивідуальний, кумулятивний індекс. У практиці академії - це числова величина, виражена, як правило, за багатобальною шкалою, що характеризує успішність, і знання студента з одного або декількох предметів протягом певного періоду навчання.

Контроль рівня знань, передбачений робочим навчальним планом, повинен включати: поточний контроль, який здійснюється на кожному занятті на основі контролю теоретичних знань, практичних навичок і вмінь; підсумковий контроль, який здійснюється на модульному підсумковому занятті.

Підсумковому контролю приділяється особливе значення, так як 40% балів з модуля студент одержує на підсумковому занятті (80 балів з 200 можливих за модуль), а також при здачі модуля необхідно вкластися в 62,5% мінімальний

рівень знань (мінімально одержати 50 балів з 80 можливих). Це визначає необхідність чіткої організації таких занять і відповідного навчально-методичного забезпечення. Робоча програма вимагає при проведенні підсумкового модульного контролю комплексного підходу до оцінювання знань студентів і передбачає, що такий контроль повинен включати різні форми контролю і оцінки теоретичних знань, практичних навичок та вмінь студентів.

На нашу думку методичне забезпечення підсумкового контролю знань в умовах кредитно-модульної системи обов'язково повинно включати:

- 1) систему запитань - перелік контролюючих питань з модуля (визначаються робочою програмою з предмету);
- 2) тестові завдання „Крок-І" (база тестів „Крок-1”);
- 3) тестові завдання з множинним вибором відповіді (методичні рекомендації з медичної біології для студентів та викладачів ВНМЗ);
- 4) типові та ситуаційні задачі з відповідного модулю (методичні рекомендації з медичної біології, збірники задач);
- 5) перелік практичних навичок і вмінь, контроль яких повинен відбутися при складанні кредитно-модульного підсумкового заняття.

При проведенні підсумкового модульного контролю студенти одержують кожен свій варіант тестів І рівня (по 20 тестів), варіант тестів ІІ рівня (по 10 тестів). Після вирішення тестів одержують варіант з типовими та ситуаційними задачами (2-3 задачі залежно від модуля) і двома теоретичними контрольними питаннями, на які студенти відповідають усно. Таке методичне забезпечення підсумкового модульного заняття сприяє об'єктивності оцінки знань студентів, диференціації їх рівня знань, дозволяє застосувати методично однаковий підхід до оцінки якості знань студентів. Тому питання оптимальної організації контролю й оцінки професійних знань, умінь та навичок студентів в умовах удосконалення змісту професійної освіти та його переходу на якісно новий рівень потребує поглибленого науково-методичного аналізу в рамках психолого-педагогічної теорії та впровадження новітніх теоретичних досягнень у практику роботи ВНЗ.

Функціонування системи охорони здоров'я з високим рівнем ефективності можливе лише за наявності висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів.

Успіх їхньої підготовки залежить від усіх елементів навчального процесу, серед яких чільне місце посідають методи контролю знань у навчально-педагогічному процесі, з одного боку, і підвищення зацікавленості студентів у засвоєнні знань і опануванні вміннями - з іншого; примушують розробляти нові форми і методи навчання. Особливо актуальною ця проблема постає в умовах навчання за кредитно-модульною системою.

Узагальнюючи вищевикладене, слід зазначити, що стратегічна мета вищої освіти - підвищення якості підготовки фахівця - може бути досягнена за таких умов:

- 1) ефективного планування і раціональної організації навчального процесу у вищих навчальних закладах;
- 2) наявності та використання новітніх технологій і відповідного теоретико-методологічного забезпечення структури та змісту вищої освіти;
- 3) залучення до навчального процесу висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів та ефективної організації їхньої роботи;
- 4) наявності у студентів мотивації до навчання і раціональної організації навчальної діяльності.

Важливим питанням виступає також розробка основних принципів контролю та оцінювання знань, якими необхідно керуватися в межах цієї системи:

- 1) контрольні завдання мають бути взаємозв'язаними й взаємообумовленими;
- 2) системи контрольних завдань необхідно складати так, щоб вони забезпечували реалізацію різних функцій перевірки (оцінка навчання, виховання, розвиток, стимул, корекція);
- 3) система контрольних завдань повинна забезпечувати ефективну перевірку основних якісних характеристик знань - повноту, глибину, систематичність, узагальненість;
- 4) результативність виконання контрольних завдань (відповідних рівнів знань), оцінюється в балах на основі поелементного аналізу.

Проведення навчального процесу за новою методикою потребує оновлення методичного та матеріально-технічного забезпечення. Для цього потрібно, щоб кожний студент мав можливість працювати: з індивідуальним мікроскопом, з окремим набором мікропрепаратів, з методичними вказівками та підручниками

різною мовою, як під час практичного заняття, так і під час самостійної позааудиторної роботи.

Дубінін Сергій Іванович

Вищий державний навчальний заклад «Українська медична стоматологічна академія», завідувач кафедри медичної біології, доктор медичних наук, професор.
м. Полтава 36039, вул Пушкіна, 28, кв. 49.

Ваценко Анжела Володимирівна

Вищий державний навчальний заклад «Українська медична стоматологічна академія», доцент кафедри медичної біології, кандидат біологічних наук, доцент.
м. Полтава 36028, вул. Калініна, 44, кв. 62.

Пілюгін Валентин Олексійович

Вищий державний навчальний заклад «Українська медична стоматологічна академія», доцент кафедри медичної біології, кандидат біологічних наук, доцент.
м. Полтава 36021, вул Грушевського, 5, кв. 36.

Рябушко Олена Борисівна

Вищий державний навчальний заклад «Українська медична стоматологічна академія», асистент кафедри медичної біології, м. Полтава 36000, вул Боленка, 12, кв. 35.

Улановська-Циба Наталія Аркадіївна

Вищий державний навчальний заклад «Українська медична стоматологічна академія», асистент кафедри медичної біології, м. Полтава 36004, пров. Давидовського, 15 Б, кв. 26.